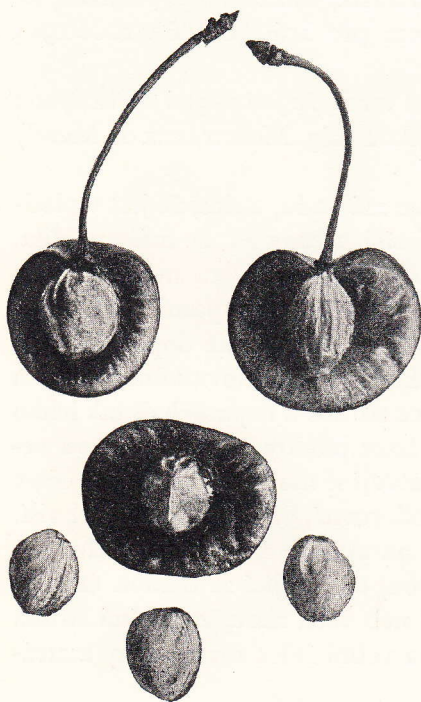

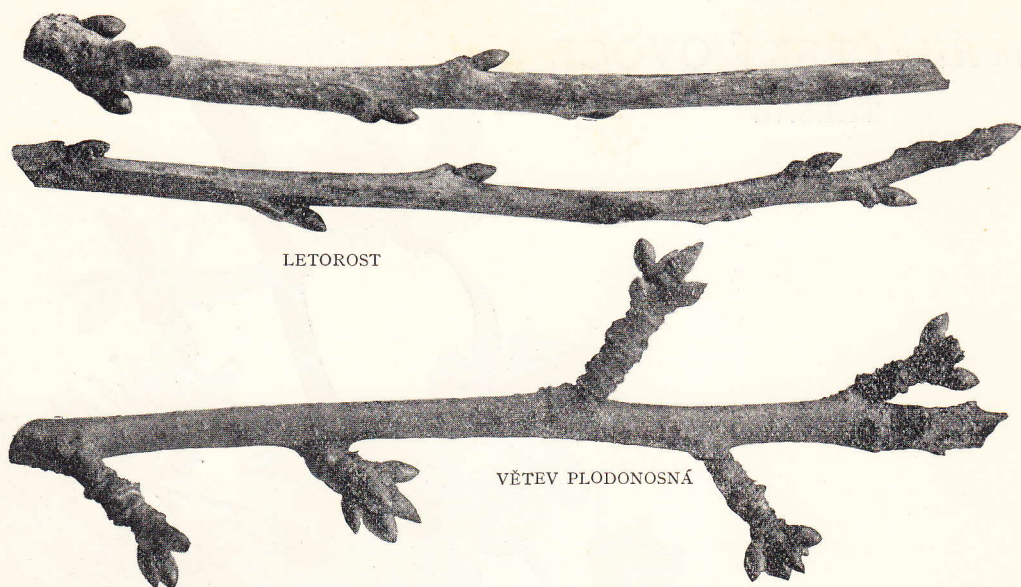
Jan Říha ČESKÉ OVOCE

TŘEŠNĚ

Čís. 7.

LYONSKÁ RANÁ – *Hâtive de Lyon*

LYONSKÁ RANÁ

ČERNÁ SRDCOVKA

Zásluhu o zavedení této krásou a velikostí vynikající rané třešně, která jest největší a nejchutnější z raných, má Zemský pomologický ústav v Troji. Nabízel ji ve svém seznamu snad i dříve než před 20 lety a že se dosti rozšířila, dokazuje ta okolnost, že na první výstavce třešní, pořádané Ovocnickým spolkem pro král. České v roce 1914 v Praze, byla vystavena čtrnáctkrát.

O jejím původu se neví nic jistého. Mnozí pomologové tvrdí, že jest stejná s Chrupkou Jaboulayovou (Big. Jaboulay) a také s Chrupkou Mezelskou (Big. Monstrucux de Mezel) Správnost tohoto tvrzení není však potvrzena dodnes.

Jak již podotčeno, jest největší z nejranějších třešní, ale má vadu, a sice, že jest v plodnosti velmi nespolehlivá a velmi často se opakuje v zápiscích z řady let, že málo plodila. Naproti tomu letos (1914) po dosti silných mrazech, kdy jiné odrůdy za stejných okolností pěstované měly málo či vůbec nic, urodila tolik plodů, jak není pamětníka. Také i p. Maruška stýská si na její jen prostřední plodnost. Nelze jí tudíž doporučit pro pěstování ve velkém, zato však tím více k pěstování pokusnému a milovníkům krásných plodů do domácích zahrad. Ale jinak rostou stromy velice zdravě a nepodléhají tak lehkou klejotoku. Rostou v každé půdě, i šterkovité, v níž právě letos plodily nejvíce. Rostou velice bujně i na mahalebkách, rychle, pěkně do výše, rozvětvují se mohutně, ale řídce, větve obrůstají řídce plodonosnými růžicemi, kladou se více vodorovně, zmateně, později i visí.

Letorosty narůstají dlouhé, štíhlé, mírně zakřivené, na způsob kůže rezavě žlutavé, strana ožehlá sluncem bývá až hnědá a tenkou stříbřitou, odlupující se blanou tak pokryta, že barva letorostu proniká jen sem tam v menší neb větší míře, zastíněná strana bývá více té blány prosta. Zcela nezřetelné tečky jsou velmi řídce roztroušeny a ztrácejí se v bláně.

Poměrně malá, vejčitá, ostře zakončená oka mají šupiny hnědé, jsou nestejně (některé méně, jiné více) odstálá a jsou na vysokých, širokých, po stranách žebérkatých patkách, žeběrka se táhnou hluboko a letorost místem, zvláště ke konci, poněkud hranatí.

Květní poupata jsou jen o něco málo větší, vejčitá, ostře zakončená, mají hnědé šupiny a jsou shluklá v menší, velmi řídkce po větvi roztroušené růžice a u spodu letorostu. (Viz obraz.)

Rašící lístky jsou přihnědlé a lehounce chloupkované; po ukončeném vývoji bývají asi 155 mm, jednotlivě až i 175 mm dlouhé, 64—69 mm široké, opak vejčitě eliptické, největší šířka jest blíže ke špičce, k řapíkům jsou přikrouhlé a mají široce klínovitou špičku; jsou tmavě zelené a mají kraj hruběji, dvojmo pilovitě zubatý, málokterý zoubek zakončen jest malinkým hrotem; jsou na řapících as 45 mm dlouhých, dovnitř zarudlých, s dvěma většími rudými, nesterpně vysoko umístěnými žlázami.

Příplodní bývají menší, více eliptické, na obě strany stejně zúžené, špičky mají kratší a kraj hustěji a hlouběji pilovitý.

Nekvete nikdy tak bohatě jako jiné, poupata v prvním rozpuku jsou bílá, sem tam zcela maličko po konci začervenalá, kalich mají více zelený, jen dílem červenavý; květy jsou velké a pěkně sestavené z bílých plátků. (Viz obraz.)

Velikost i tvar plodu dostatečně znázorňuje připojený barevný obraz, který byl zhotoven podle větve zaslané p. Maruškou z Klecan. Plody nebyly ještě úplně vyzrálé a bylo nutno je vzít předčasně se stromu, poněvadž sadaři nechtějí čekati, až úplně zhnědne, a také, že nelze jich uchrániti proti ptactvu. Nemají tudíž na obraze krásné, rudohnědé barvy, jakou se skvějí ve skutečnosti. Tvar jednotlivých plodů jest tupě srdčítý, u stopky širší a téměř jest ploše zaokrouhleno, jedna strana bývá méně stlačena a lehce proláklá, druhá více a táhnou se po ní dvě prolákliny, mezi nimiž jest hřbítek, po němž jde čára od stopky až po téměř, kdež se končí v maličké jamce rzivou, na stranu posunutou jízvou. Poměr výšky k šířce a síle jest asi 22—26 × 21 mm a vážilo 10 kusů 70—80 g.

Dlouhé, zcela málo zakřivené, zelené stopky vězí v hlubokých jamkách a připojují se po jedné neb dvou na kratičku, kostrbatou pastopku.

Slupka se velmi leskne a jest stkvěle tmavě červená, později až hnědě červená, množství bledších pích a čárek, které jsou před úplným uzráním zřetelnější, prosvítá jako sklem.

Měkká, dosti však hutná dužnina jest jemná, červená, protkána bledšími žilkami, v plné zralosti rudá, plná rudé šťávy, která bledě barví; chutná libě navinule sladce, v plné zralosti více sladce.

Velikost a tvar poměrně velkých pecek znázorňuje černý obraz.

Češe se obyčejně, jak zčervená, což se stává asi kolem 15. června, málokdo ji nechá na stromě úplně dozrati. Proti déle trvajícím deštům jest choulostivá a puká. Jest pro stůl velmi dobrá a na trhu je vítána jako první veliká domácí třešně. V červeném stavu snáší velice dobře dopravu.

V zahradách Zemského pomol. ústavu v Troji ji chovají pod jménem „Lyonská raná“ a vřaděna jest do užšího výběru.

Kratičkový popis jest v Thomasově díle na str. 23 Early Lyons.

Dále přidávají se jí vedlejší jména: Hâtive de Lyon, Guigne Hâtive de Lyon, Rose de Lyons.

LYONSKÁ RANÁ – *Hâtive de Lyon.*